

POSTANOWIENIE

15 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 15 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa C. B.
przeciwko Skarbowi Państwa-Sądowi Rejonowemu w (...)
o zapłatę,
na skutek wystąpienia przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku
zarządzenia z 8 października 2024 r., I ACz 79/23,
o wyłączenie sędziów,

zwraca akta sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku.

[M. O.]

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z 8 października 2024 r. wydanym przez Zastępcę Przewodniczącego I Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku przedstawiono Sądowi Najwyższemu akta sprawy toczącej się pod sygn. I ACz 79/23 wskazując, że nie ma obecnie możliwości wylosowania składu orzekającego do rozpoznania żądań wyłączenia sędziów spośród sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku.

W zarządzeniu wskazano również, że sędzia XY przebywa na długotrwałym zwolnieniu lekarskim, które było już wielokrotnie przedłużane i nie jest obecnie znana pewna data jego powrotu do obowiązków służbowych. Jednocześnie ma zachodzić dużo prawdopodobieństwo kolejnego przedłużenia zwolnienia lekarskiego tego sędziego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Akta sprawy przekazane Sądowi Najwyższemu przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku podlegały zwrotowi.

Wniosek Sądu Apelacyjnego, którego podstawę prawną stanowi art. 52 § 1 *in fine* k.p.c., nie został bowiem złożony we właściwej formie. Zgodnie z art. 354 k.p.c. jeżeli kodeks nie przewiduje wydania wyroku lub nakazu zapłaty, sąd wydaje postanowienie. Z wnioskiem o rozpoznanie przez Sąd Najwyższy żądań wyłączenia sędziów Sąd wnioskujący powinien zatem wystąpić w formie postanowienia (postanowienia SN: z 27 kwietnia 2021 r., II CO 66/21; z 28 października 2021 r., IV CO 182/21, wydane na gruncie art. 44¹ § 1 k.p.c., które pozostają jednak aktualne również na gruncie art. 52 § 1 *in fine* k.p.c.).

Forma zarządzenia wydanego przez Zastępcę Przewodniczącego I Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku nie jest zatem formą właściwą, co uzasadniało zwrot akt Sądowi wnioskującemu.

Niezależnie od powyższego wniosek Sądu Apelacyjnego w Gdańsku i tak nie zasługiwałby na uwzględnienie.

Na dzień wydania niniejszego postanowienia nie wszyscy sędziowie orzekający w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku złożyli oświadczenia zawierające żądanie ich wyłączenia. Takich oświadczeń nie złożyli sędziowie delegowani: XY(1) oraz XY(2). Na dzień 15 listopada 2024 r. było zatem możliwe utworzenie w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku składu celem rozpoznania oświadczeń sędziów tego Sądu zawierających wnioski o ich wyłączenie.

Jedynie na marginesie Sąd Najwyższy wskazuje, że praktyka składania przez sędziów żądań na podstawie art. 49 § 1 k.p.c. w okolicznościach, jak w niniejszej sprawie (pozwanie przez stronę postępowania sędziów orzekających w sądzie, który ma podjąć określoną czynnością procesową), może skutkować koniecznością weryfikacji, czy działania podejmowane przez stronę postępowania, takie jak np. wnoszenie pozwów przeciwko sędziom, nie stanowią instrumentu, za pomocą którego strona może mieć na celu manipulowanie składami sądu, mimo braku rzeczywistych okoliczności uzasadniających zarzut braku bezstronności (przy przyjęciu szerokiej interpretacji wynikającej z kryteriów wynikających z orzecznictwa

sądów oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka – zob. np. postanowienia SN: z 12 maja 2022 r., III CO 401/22; z 16 maja 2023 r., III CO 320/23; z 29 maja 2024 r., III CO 544/24), oraz czy przepisy odnoszące się do właściwości i normujące wyłączenie sędziów nie są przez strony wykorzystywane jako narzędzia swoistego „wybierania” składu sądu bądź do zmiany sądu właściwego, co w sytuacjach skrajnych może prowadzić wręcz do wyłączenia możliwości osądzenia sprawy przez jakiegokolwiek sędziego w jakimkolwiek sądzie, co groziłoby paraliżem wymiaru sprawiedliwości.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[M. O.]

[ał]